

"והיו עיניך רואות את מוררך" (ישעיהו ל', כ')

הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל דמות מופת של החמ"ד תשע"ח

מפגש ווירטואלי למדריכות, רכזות ומורות עברית

תכנית המפגש

- דברי פתיחה - יעל נדלר, מפקחת על החינוך הלשוני בחמ"ד
- הדגמה - תהליך הוראה לפי תוכנית "עופרים" - יעל שער, מדריכה ארצית
- "מרוץ הצבי" - תחרות כתיבת סיפורים - זהבה פלד, רכזת תוכנית "עופרים"

תמיכה וליווי טכנולוגי:

דניאל רמתי, מומחה לתקשוב במערכת החינוך

הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל דמות מופת של החמ"ד

מילים : אבישג זכריה. צופיה לקס

לחן : צופיה לקס

עיבוד: ענת קרומביין

שירה: ידידיה לקס

<https://youtu.be/o-retzW3rq8>

דמות מופת של החמ"ד

השילוב בין התוכן,
הדידקטיקה המוצעת
וקידום מטרות השפה,
מהווה דוגמא לדרכנו,
בה אנו משלבים עיסוק
בתכנים משמעותיים וערכיים
בשיעורי העברית ומקדמים את
הישגי תלמידנו על-פי
תכנית הלימודים.

צוות החינוך הלשוני
בחמ"ד, מציג מידי שנה
יחידת הוראה בנושא
הדמות השנתית של החמ"ד
ע"פ עקרונות
תוכנית "עופרים".

על תוכנית "הצבי עופרים"
ניתן ללמוד באתר
[החינוך הלשוני בחמ"ד](#)

דמויות מופת של החמ"ד בשנים האחרונות

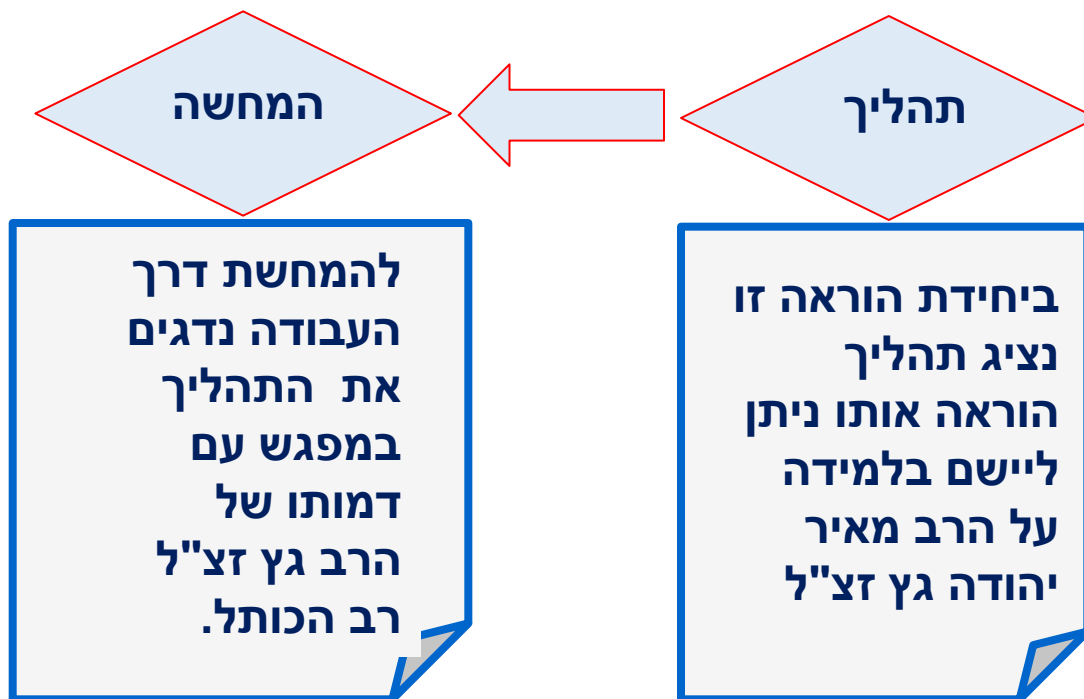
מיקוד בחינוך לשוני	שנה	דמות מרכזית
כתיבת סיפור	תשע"ב	הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל
הערכת הכתיבה	תשע"ג	הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל
תיאור דמות	תשע"ד	הרב חיים דוד הלוי זצ"ל
העשרת אוצר המילים	תשע"ה	הרב שאול ישראל זצ"ל
תפקודי לומד במאה ה-21	תשע"ו	הרבנית ברכה קאפח זצ"ל
כתיבת יומן אישי	תשע"ז	הרב שלמה גורן זצ"ל
כתיבת מכתב למטרות טיעון ושכנוע	תשע"ח	הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל

הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל

■

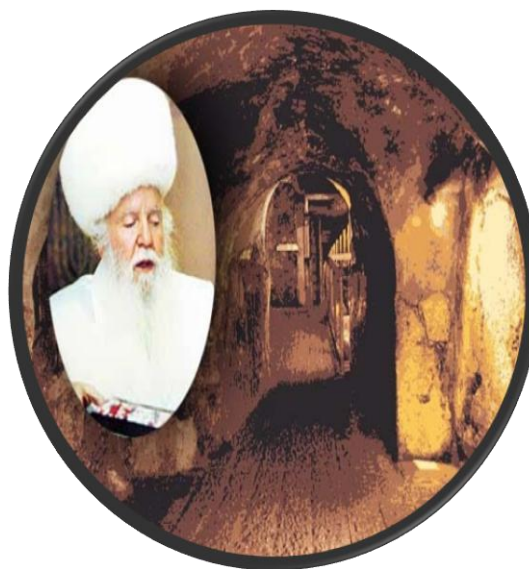

הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל

לוחם על משמרת הקודש (הרב אליעזר מלמד)

בתודעה הישראלית
חקוקה דמות הרב
מאיר יהודה גץ כרב
הכותל המערבי
והמקומות
הקדושים מסביב
להר הבית

סרטון על ייחודו של הכותל כמקום מרכזי לתפילה וכסמל לאיחוד העם

<https://www.youtube.com/watch?v=G23xViUtrNQ>

מבנה מהלך יחידת ההוראה

היחידה המוצעת מיועדת לרצף של 4-6 שיעורים בהתאם לשיקול דעתם של המורים וכוללת שני חלקים מרכזיים:

חלק ב'- כתיבה

□ מכתב המלצה שיש בו טיעון ושכנוע, כתיבת סיפור

□ תהליכי טיוט ושכתוב

□ פרסום סיפורים באתר "הסופרים הצעירים"

□ השתתפות בתחרות "מרוץ הצבי".

חלק א'- הפקת מידע

□ צפייה, האזנה

□ קריאה- התמקדות בקטע מידע בשילוב סיפורים ועדויות שונות על דמותו של הרב.

□ בעקבות המידע, העשרת השפה באמצעות משחקי תפקידים, שימוש בכלים מתוקשבים ועוד.

מטרות וזיקה להישגים הנדרשים בתכ"ל בחינוך לשוני

מטרות היחידה בחינוך הלשוני יקבעו ע"י המורה בהתאם לגיל התלמידים, ידע קודם וכו'.

יש להתמקד במטרה אחת בכל חלק בה תתבצע הוראה מפורשת.

לדוגמא , במידה והתוצר הנבחר הוא כתיבת מכתב המלצה להנצחת שמו של הרב גץ בכיתה ד', מטרות ההוראה יגזרו מתוך הישג מספר 3 בתכנית הלימודים:

הצגת טיעון על נושא, טקסט או סוגיה תוך: העלאת נימוקים רלוונטיים לביסוס הטיעון

ארגון רעיונות במבנים מתאימים: טיעון והנמקה

מטרות בתחום התוכן

תלמידים יכירו את דמותו של הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל
באמצעות כתבות, סיפורים, סרטונים ממקורות שונים

התלמידים יבחנו את הערכים הנלמדים מדמותו של הרב
גץ בחיי היום-יום שלהם.

מומלץ להעזר:

- כתבה "בדד במערכה", מוסף מקור ראשון ב4 בספטמבר 2015 (בהמשך למצגת)
- "לוחם על מלחמת הקודש", הרב אליעזר מלמד (בהמשך המצגת)

הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל, רב הכותל
לוחם על מלחמת הקודש

הדגמת הוראה בדרך "עופרים"

יעל שער, מדריכה ארצית בתוכנית "עופרים", מדריכה אזורית
בחינוך לשוני, מדריכה פדגוגית ומרצה במכללת "תלפיות וגם
מורה.

השיעור הודגם בכיתה ה' בבי"ס "נעם" ביבנה.
תודה למנהל הרב עובדיה מאנע, למחנכת אביטל זהבי, למורה
למחשבים יפעת חדד.

חויית ההוראה בדרך "עופרים"

משחק תפקידים

שיחת חימום

כתיבה

קריאת טקסט
(נירטיבי/ מידעי)

טיוט ושכתוב

שיח בעקבות קריאה

הערכה

העשרת השפה

אפשרויות לדרכי הוראה בדרך "עופרים"

חונכות

משימות
מתוקשבות

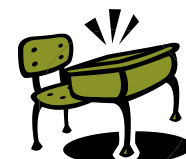
הצעות ללמידה בכתה
גבוהה ובכיתה נמוכה

מעורבות תלמידים בתכנון
הלמידה באמצעים שונים

מקורות מידע

טקסט ברמות
קריאות שונות

המחזה

סביבה לימודית

הרב מאיר יהודה גץ זצ"ל, רב הכותל

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום

המטרה:

ליצור סקרנות ועניין בקרב המשתתפים לקראת
המפגש הלימודי בדרך חווייתית ולעורר ידע
קודם.

אמצעים:

- שיחה בשילוב סיפור, שיר, מוצג, הדגמה,
סרטון, שיר, מצגת וכדו'.
- משחק תפקידים
- ניתן לשלב פעילות מתקשבת או משימת
כתיבה בהתאם לנושא

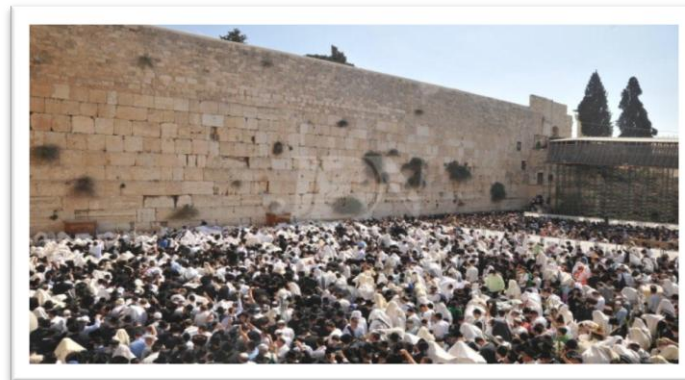
הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום - הצעה

"שכינה לא זזה מהכותל המערבי,
הכותל בדורו כמקדש בדורו. עתה הכותל המערבי הוא המקדש שלנו.

הכותל המערבי, התקדש על ידי תפילותיהם של ישראל, כך שהוא
בית הכנסת הכי מקודש של עם (הרב שלמה אבינר- ערוץ מאיר)
ישראל"

נבקש מהתלמידים לספר חוויות מביקור בכותל.

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום - הצעה

על דמותו של הרב גץ ועל ייחודו של הכותל נוכל להתרשם מיצירות מוזיקליות שונות אשר יקרבו את התלמידים לנושא תוך כדי יצירת אווירה מתאימה וחוויה לימודית.
המורה תבחר שיר מתאים מתוך היצע רחב הקיים במקורות שונים.

על דמותו של הרב גץ

הצעות:

זה הרב גץ – שיר (הושמע בפתיחה)

מילים : אבישג זכריה. צופיה לקס לחן : צופיה לקס
עיבוד: ענת קרומבין שירה: ידידיה לקס

<https://youtu.be/o-retzW3rg8>

התלמידים ישמעו את השיר, יצטרפו לשירה כשמילות השיר בידיהם.

מילות השיר במצגת זאת בניספחים

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום - הצעה

על ייחודו של הכותל

הצעות:

דמעות של כותל

<https://www.youtube.com/watch?v=ZgEb2fmhRGQ>

שיר הכותל

https://www.youtube.com/watch?v=4w_qFsR8Fzw

ליבו של העולם

<https://www.youtube.com/watch?v=iTjDwi6odd4>

התלמידים ישמעו את השיר, יצטרפו לשירה
כשמילות השיר בידיהם.

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום - הצעה

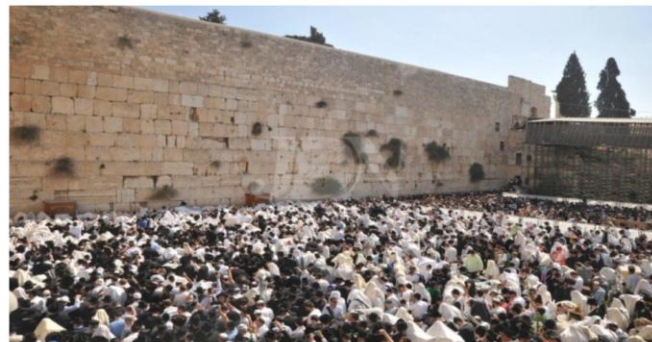
דוגמאות לשיח

- משמעות שם השיר

-דמותו המיוחדת של הרב גץ זצ"ל

- ייחודו של הכותל

- דוגמאות למילים ומשפטים
המביעים מסירות, רגשות וכדו'
(כל תלמיד יבחר מילה או משפט
אחד והמורה תרשום על הלוח).

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום - הצעה

סרטון

הוראה בדרך "עופרים" שיחת חימום - הצעה

לכותל יש רב-רב הכותל!!!

מדוע יש צורך ברב לכותל?
אלו אתרים היסטוריים חשובים אתם מכירים? (עיר דוד,
אתר השילוח, מצדה ועוד). האם כל אתר זקוק לרב?

התלמידים יזהו את האירועים שבתמונות

הכותל הוא מקום משמעותי לכל יהודי בעולם לכן יש צורך לשמור,
להנהיג את המקום וללוות אירועים שונים

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום - הצעה

דוגמאות לנושאים לשיחה:

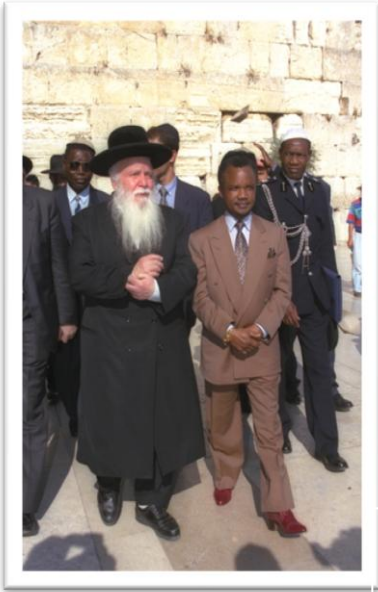
✓ מה לדעתכם תפקיד רב הכותל?

✓ ליווי אירועים ואורחים גם ממדינות שונות

✓ שמירה על קדושת המקום (כמו ששומרים על כלי קודש, ספרי קודש)

✓ באלו מקומות קדושים אנחנו מבקרים?

✓ כיצד עלינו כילדים לנהוג במקום קדוש וכיצד נשמור על חפצי קודש?

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום – הפקת מידע

שיח מקדים – דרכי למידה ותוצרים

- ✓ כיצד לומדים על דמות?
- ✓ מה מקורות המידע העומדים לרשותנו?
- ✓ המורה תשתף ותספר כיצד היא למדה על דמותו של הרב גץ.
- ✓ מה מאפיין את סוגי הטקסטים מהם נלמד על דמותו של הרב גץ? מה בין סיפור לכתבה?

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום – הפקת מידע

ניתן להציע לתלמידים עבודה עצמית למציאת חומר על הרב גץ ממקורות שונים במסגרת בית הספר בכיתות בהם ישנם מחשבים ניידים או כעבודה בחדר המחשבים.

מקורות מידע על הרב גץ ז"ל ניתן למצוא בחומרים שנשלחו לביה"ס ובאתר האינטרנט של מינהל החמ"ד.
הטקסטים נכתבו ע"י בני משפחתו וחבריו לדרך.

הוראה בדרך "עופרים"

שיחת חימום – משחק תפקידים

להן דוגמא להמשך תהליך
ההוראה בדרך "עופרים" לאחר
שיחת החימום

ניתן לחלק את הכיתה לקבוצות
כשכל קבוצה תעסוק בטקסט קצר
או שניתן ליצור "פסיפס" של
טקסטים ולהציג את כולם כמכלול
לפני הילדים.

אחד ממאפייני תהליך
ההוראה בדרך "עופרים" הוא
פיתוח ההבעה בעל-פה
באמצעות פעילות המחזה/
משחקי תפקידים תוך העשרת
אוצר המילים, לאחר הקריאה
והבנה של הטקסט.

הוראה בדרך "עופרים" הפקת מידע

לומדים מתוך כתבה

הכתבה "בדד במערכה" מאת רחלי ריף,
פורסמה במוסף מקור ראשון
ב4 בספטמבר 2015.
הטקסט עבר עיבוד והתאמה לתלמידי
בי"ס היסודי.

* הצגת שם הכתבה ומשמעותה:
"בדד במערכה"

הוראה בדרך "עופרים"

הפקת מידע-העשרת השפה

בדד במערכה- שם הכתבה ומשמעותה

דיון: העלאת ציפיות והשערות לגבי תוכן הכתבה

משמעות	הסבר	המילה
ללא נוכחות אחרים	בבדידות, לבד, ביחידות	בדד
לחימה למען מטרה	קרב, מאבק, מלחמה.	מערכה

מפגש ראשוני עם הטקסט. קריאה אישית של התלמידים.
לתלמידים מתקשים מומלץ לערוך הטרמה של מפגש עם הטקסט
לפני השיעור בכיתה.

בדד במערכה

שני קטעים מתוך הכתבה (הכתבה המלאה בנספח)

קטע מס' 1

הרב מאיר יהודה גץ גדל בתוניס, נאבק בנאצים, למד לימודי רבנות ובמקביל עריכת דין בסורבון ונלחם במלחמת ששת הימים לצד בנו שנפל בקרב. יומן הכותל הוא היומן האישי של הרב גץ, שבו תיעד בכתב ידו את הנעשה בכותל כמעט שלושים שנים של כתיבה יומיומית, מפורטת לפי תאריכים ושעות, שבה מתאר הרב:

את צינור הביוב שהתפוצץ בכותל,
את החשמל שקפץ,
את האירוע הביטחוני,
את התפילות והכנסים,
את ביקור הנשיא וראש הממשלה, ועוד ועוד...

בדד במערכה

קטע מס' 2

"באחד הימים סבא הבחין שאחד מחבריו נעדר מבית הספר. יום לאחר מכן הוא ראה אותו ברחוב, ושאל מדוע לא הגיע ללימודים. ענה לו החבר – בכל פעם שאני מרים את האצבע כדי לענות על שאלה, המורה אומר לי בצרפתית 'יהודי מלוכלך'. אמר לו סבא – תחזור מחר לבית הספר, ואם המורה יעז לקרוא לך כך שוב, בִּרְחָ. אני אחכה לך בחוץ. וכך קרה. רצו שניהם למשרדי הקהילה היהודית, ראש הקהילה הלך איתם לקונסול הצרפתי, ועוד באותו יום המורה פוטר מבית הספר.

סבא אמר לחבר – לעולם אל תתבייש בעם שלך, אפילו אם מאוד פוגעים בך.

הוראה בדרך "עופרים"

הפקת מידע

מטרת השיחה בהיבט התוכן היא להבין את הסיפור תוך הבנת הרקע של התקופה, יצירת הזדהות עם הקשיים, הדילמה תוך העשרת אוצר המילים.

איפיון הכתבה:

כתבות המספרות על דמות כוללות בדרך כלל פריטי מידע על הדמות בשלוב סיפורים ועדויות שונות אודות הדמות.

בכתבה "בדד במערכה" מופיעים ציטוטים של מי שהכירו את הרב גץ וכן קטעים מתוך יומנו האישי.

הצעה לפעילות:

התלמידים יסמנו בצבע שונה:

זכרונות של אנשים שהכירו את הרב גץ
ציטוטים מתוך יומנו האישי של הרב גץ

הוראה בדרך "עופרים" הפקת מידע

לפי גיל התלמידים ניתן להתאים פעילות של יצירת הכללות לגבי תכונות המאפיינות את הרב גץ.

מומלץ להדגים את התהליך כך שבהמשך התלמידים יפעלו באופן עצמאי.

פעילות של יצירת הכללות מתוך הפרטים: אלו תכונות של הרב גץ זצ"ל בולטות מתוך קריאת הסיפורים בכתבה?

פעילות מורכבת פחות היא הצגת תכונות המאפיינות את הרב גץ ובקשה מהתלמידים למצוא סימוכין לכך בכתבה.

הוראה בדרך "עופרים" הפקת מידע

הרב אליעזר מלמד הגדיר את הרב גץ:

לוחם על משמרת הקודש.

☐ האם התואר לוחם מתאים לרב גץ?

☐ איך נלחמים על משמרת הקודש?

☐ האם מלחמה היא רק בשדה הקרב?

מלחמה יכולה להיות בדיבור, בטיעון, בשכנוע בצדקת הדרך.

הוראה בדרך "עופרים"

הפקת מידע

סרטון

העשרת אוצר מילים

במהלך הדיון על הרובד הגלוי והמשתמע, המורה יכתוב מילים וביטויים על הלוח על פי שיקול דעתו. ניתן להתייחס למילים וביטויים המופיעים בטקסט ולבאר אותם או להעשיר במילים המתארות רגשות, מחשבות וכדו'.

מילים וביטויים אלה ישמשו את התלמידים בכתיבה.

התלמידים מעתיקים למחברותיהם את המילים שלמדו עד כה. במידה ויש להם מילון אישי, ניתן להעתיק את המילים ע"פ סדר א-ב.

העשרת אוצר מילים

הצגת תכונות המאפיינות את הרב גץ
ובקשה מהתלמידים למצוא סימוכין לכך בכתבה.

תכונת הרב גץ	הוכחה
יושר	
התחשבות בזולת	
תעוזה	
גבורה פיזית וגבורה נפשית	
נחישות	
אמונה ויראת שמיים	

העשרת אוצר מילים

הכרות חוויתית עם
המילה (משחק, המחזה
ציור, תנועה, יצירה)

יצירת מיליון אישי של התלמידים
בו הם כותבים הגדרה בניסוח
אישי למילה שנלמדה בכיתה

הכרות עם מילים נוספות
מ"משפחת המילה"
(מילים מאותו שורש)

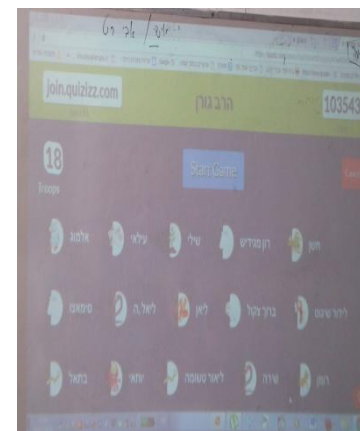
שיבוץ המילה
במשפט

שיוך המילה לקטגוריה
(למשל, המילה: משאית
הקטגוריה: כלי תחבורה)

חיפוש מילים נוספות
בעלות משמעות
דומה

משימות תקשוב להעשרת השפה

סרטון

משימות תקשוב להעשרת השפה

מפת מושגים

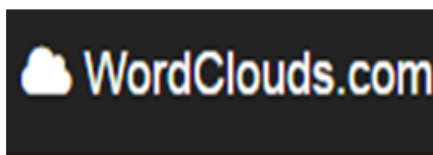
מחולל תשבצים

ספר דיגיטלי

ענן מילים

סרטון

משחק תפקידים

מטרת משחקי התפקידים היא ליצור הזדהות עם הדמויות ולהרחיב את משמעות הטקסט תוך שימוש באוצר המילים שעלה בדיון ונכתב על הלוח.

המשתתפים יכולים להרחיב את המתואר בסיפור עצמו ו"למלא פערים", על פי בחירה, כל עוד נשמרת הזיקה לטקסט ולמסופר בו.
ניתן לחלק את הסיפור מקורי לסצנות וכל זוג/שלישיה ממחיזים את החלק שלהם על פי רצף.

משחק תפקידים

לפני משחק התפקידים נערך דיון באשר לאפיון הדמויות כפי שעולה מהטקסט (מראה חיצוני, מעשים/התנהגות, מחשבות, רגשות, תכונות, יחס דמויות אחרות)
דוגמא למשחקי תפקידים תוך שימוש באוצר המילים והביטויים שנלמדו:

- ✓ הרב גץ וחברו אצל הקונסול הצרפתי
- ✓ התקפת הערבים על חפירות הכותל (המהומה, הבריחה וגבורת הרב גץ)
- ✓ הרב גץ והאישה הענייה בכותל

.

משחק תפקידים

סרטון

לקראת כתיבה

בשלב הראשון התלמידים
מעתיקים למחברת/מילון אישי
את המילים מהלוח.

בשלב הבא המורה מלמד
בהוראה מפורשת את ההיבט
שבחר לקידום הכתיבה בהתאם
למטרות שהוגדרו. למשל: צורך
בהרחבות/הימנעות מעודפות,
התייחסות למבנה הרטורי של
הטקסט, מילות קישור
המתארות זמן ועוד.

פעילות הכתיבה
מזמנת לתלמידים
שימוש אקטיבי
באוצר המילים
כמו כן, מאפשרת
להם להביע את הידע
והערכים שלמדו.

פעילות כתיבה

הפעילות המוצעת כוללת כתיבת מכתב המלצה להנצחת הרב גץ

בית הרב גץ

נוכחנו לדעת כי דמותו המיוחדת של הרב גץ זצ"ל דרכיו ופעילותו הם סמל ודוגמא לגבורה עילאית. לאחר פטירתו הפך ביתו של הרב ע"י בני משפחתו למרכז מבקרים הכוללים סיורים לאור דמותו. נציע להרחיב את הנצחת הרב כדמות מרכזית בתולדות הארץ.

המושג הנצחה- מלשון - נצח – לעולמי עולמים

פעילות כתיבה

הנצחה היא פעולה שמטרתה להזכיר אירוע, אישיות או קבוצת אנשים.
ישנן דרכים רבות ומגוונות להנציה, ההנצחה נתפשת כנצחית.

בדרך כלל נעשית הנצחה לאדם שעבר מהעולם.

**חשיבות רבה נודעת להנצחת אישיות דגולה ומוכרת אשר תרמה רבות
למדינה תוך מתן דוגמא אישית לערכים ולעשייה בדרך של עזרה וכבוד
לכל נצרך ולכל אדם (מתוך ויקיפדיה)**

ביטויים נוספים עם המילה: נצח

**בירת הנצח - כינוי לירושלים
נצח ישראל לא ישקר - הבטחת ה' היא נצחית ובלתי ניתנת לשינוי (ניל"י)
נצח נצחים - זמן אינסופי, תמיד**

פעילות כתיבה

המשימה:

כתיבת מכתב המלצה שמטרתו לשכנע את הגוף הנבחר בכיתה להנציח את שמו של הרב גץ זצ"ל בדרך שבה ניתן כבוד לזכרו לדמותו ולפועלו.

בשיחה עם התלמידים נעלה הצעות שונות להנצחה המקובלות במדינה, לדוגמה: שם רחוב, מוסד ציבורי, שם בית ספר, בית כנסת, אנדרטה, אתר מתאים, הוצאת ספר וכדו'.

דוגמא לאתר הנצחה לחללי צה"ל

יש לשים לב, שלצורך ביצוע המשימה נדרשים התלמידים לחבר בין מאפייני סוגות שונות. מסגרת הכתיבה היא מכתב והתוכן מאופיין ברכיבים של טקסט לצורך טיעון ושכנוע. את הדגשים להוראה יש להתאים לידע המוקדם של התלמידים.

פעילות כתיבה

המשימה – כתיבת מכתב

המכתב הוא סוגה בעלת מאפיינים משותפים בצורה ובאמצעים הלשוניים. ישנם סוגי מכתבים שונים, אך המשותף לכולם הוא היותם מעין שיחה כתובה, שיחה שבה פונה הכותב (המוען) אל מקבל המכתב (הנמען).

במשימה זו מדובר **במכתב רשמי** המיועד לגוף ציבורי/בעלי תפקידים לדוגמא: ראש העיר, משרד ממשלתי, חברה מסחרית וכדו'. להבדיל **ממכתב אישי** הנכתב בין אנשים קרובים, ולשונו חופשית.

פעילות כתיבה

מאפייני מכתב המלצה רשמי

- ❖ ציון ב"ה או בס"ד בצד ימין בחלק העליון
- ❖ תאריך - המועד בו נכתב המכתב, ע"פ הלוח העברי והלוח הלועזי.
- ❖ התאריך יצויין בראש המכתב, בצד שמאל.
- ❖ פנייה רשמית אל הנמען - לכבוד
- ❖ שם הנמען - שם הגוף/החברה
- ❖ הנדון - הצגת הנושא תוך הדגשה בקו. הנדון יופיע במרכז השורה
- ❖ גוף המכתב – הכולל:

- * משפט פותח המציג באופן כללי את הנושא/ההמלצה
- * רקע/הקדמה - פירוט תוכן הפנייה/ הסיבה להמלצה
- * נימוקים להמלצה הכוללים הוכחות, הסברים ודוגמאות
- * משפט סיום המציג בקשה/המלצה/ מסקנה.
- ❖ חתימה - ברכת סיום (בברכה, בכבוד רב), שם המוען וחתימתו.

פעילות כתיבה

לאחר הבהרת מאפייני הכתיבה יכתבו התלמידים טיוטה ראשונה.

המורה יכול להציג בפני התלמידים דוגמא למכתב שכתב אחד התלמידים (לאחר קבלת הסכמה או להציג מכתב "דמי") ולנתח אותו לפי המאפיינים שנכתבו. ניתן לנסח עם התלמידים מחוון להערכת המכתבים ודוגמאות.

לכב'
ישראל ישראלי
מנהל בית ספר עמיחי

א.נ.

הנדון: המלצה לבקר בכותל המערבי במסגרת הטיול השנתי של כיתה ה'

ברצוננו לפנות אליך בבקשה לכלול בטיול השנתי של כיתתנו ביקור בכותל המערבי.

אנו רוצים לבקר בכותל, מכיוון שלמדנו על הכותל בשיעורי העברית וכל תלמיד הכין עבודה על הכותל. למדנו שהכותל הוא שריד בית מקדשנו. בשנים האחרונות נחפרו מנהרות הכותל והתגלו בו שרידי עבר חשובים. במנהרת הכותל הוקם בית כנסת שהוא המקום הקרוב ביותר לשכינה שבו ניתן להתפלל.

חשוב לנו להגיע לביקור בכותל כדי שנראה במו עינינו את המקום עליו למדנו ונסייר במנהרות הכותל ביקור זה יהווה חוויה לימודית שלא תשכח לעולם. הוכחה לכך היא הטיול לטבריה בשנה שעברה. אחרי לימוד על טבריה יצאנו לטיול בעיר וביקרנו באתר העתיקות. ההתבוננות בעתיקות תוך כדי הסברו של המדריך היו המחשה לחומר שלמדנו בכיתה. תמיד נזכור את תולדות העיר בעקבות החוויה הבלתי נשכחת. אנו בטוחים שזאת תהיה התוצאה של הביקור בכותל במסגרת הטיול לירושלים. בנוסף לחשיבות הביקור מבחינה לימודית, חשוב לנו לבקר בכותל גם מבחינה דתית. הסיבה לכך היא, שאנו רואים חשיבות גדולה להתפלל במקום הקרוב ביותר למקום הקדוש ביותר לעם ישראל.

אנו מבקשים לקחת בחשבון נימוק נוסף. מאחר ואנו מתגוררים רחוק מירושלים המשפחות שלנו לא מרבות לבקר בה. הטיול השנתי הוא הזדמנות מצויינת לאפשר לנו לבקר בכותל. אפילו תיירים מחו"ל אינם מוותרים על ביקור בכותל המערבי כשהם מטיילים בירושלים וכל אישיות חשובה מצטלמת לידו.

לאור מה שכתבנו, אנו מבקשים שתענה לבקשתנו והסior בכותל יהיה כלול בטיול השנתי.

פעילות כתיבה זיהוי רכיבי המכתב

ניתוח גוף המכתב

פנייה תאריך, פנייה לנמען

בס"ד

א' באייר תשע"ז
25 באפריל 2017

לכב'
ישראל ישראלי
מנהל בית ספר עמיחי,

א.נ.

פעילות כתיבה זיהוי רכיבי המכתב

משפט פותח מציג באופן כללי את הנושא או ההמלצה

הנדון: המלצה לבקר בכותל המערבי במסגרת הטיול השנתי של כיתה ה'

ברצוננו לפנות אליך בבקשה לכלול בטיול השנתי של כיתתנו ביקור בכותל המערבי.

פעילות כתיבה

זיהוי רכיבי המכתב

רקע - פירוט תוכן הפנייה/הסיבה להמלצה

אנו רוצים לבקר בכותל, מכיוון שלמדנו על הכותל בשיעורי העברית וכל תלמיד הכין עבודה על הכותל. למדנו שהכותל הוא שריד בית מקדשנו. בשנים האחרונות נחפרו מנהרות הכותל והתגלו בו שרידי עבר חשובים. במנהרת הכותל הוקם בית כנסת שהוא המקום הקרוב ביותר לשכינה שבו ניתן להתפלל.

פעילות כתיבה זיהוי רכיבי המכתב

נימוקים להמלצה הכוללים הוכחות/הסברים או דוגמאות

נימוק ראשון

חשוב לנו להגיע לביקור בכותל כדי שנראה במו עינינו את המקום עליו למדנו ונסייר במנהרות הכותל ביקור זה יהווה חוויה לימודית שלא תשכח לעולם. הוכחה לכך היא הטיול לטבריה בשנה שעברה. אחרי לימוד על טבריה יצאנו לטיול בעיר וביקרנו באתר העתיקות. ההתבוננות בעתיקות תוך כדי הסברו של המדריך היו המחשה לחומר שלמדנו בכיתה. תמיד נזכור את תולדות העיר בעקבות החווייה הבלתי נשכחת. אנו בטוחים שזאת תהיה התוצאה של הביקור בכותל במסגרת הטיול לירושלים.

פעילות כתיבה

זיהוי רכיבי המכתב

נימוקים להמלצה הכוללים הוכחות/הסברים או דוגמאות

נימוק שני

בנוסף לחשיבות הביקור מבחינה לימודית, חשוב לנו לבקר בכותל גם מבחינה דתית. הסיבה לכך היא, שאנו רואים חשיבות גדולה להתפלל במקום הקרוב ביותר למקום הקדוש ביותר לעם ישראל.

פעילות כתיבה

זיהוי רכיבי המכתב

נימוקים להמלצה הכוללים הוכחות/הסברים או דוגמאות

נימוק שלישי

אנו מבקשים לקחת בחשבון נימוק נוסף. מאחר ואנו מתגוררים רחוק מירושלים המשפחות שלנו לא מרבות לבקר בה. הטיול השנתי הוא הזדמנות מצויינת לאפשר לנו לבקר בכותל. אפילו תיירים מחו"ל אינם מוותרים על ביקור בכותל המערבי כשהם מטיילים בירושלים וכל אישיות חשובה מצטלמת לידו.

פעילות כתיבה זיהוי רכיבי המכתב

משפט סיום המציג בקשה/המלצה/ מסקנה

לאור מה שכתבנו, אנו מבקשים שתענה
לבקשתנו והסior לכותל יהיה כלול בטיול
השנתי .

פעילות כתיבה זיהוי רכיבי המכתב

חתימה – ברכת סיום (בברכה, בכבוד רב) שם המוען וחתימתו

בכבוד רב
ועד תלמידי כיתה ה'

כתיבת סיפור בעקבות סיפור

שיחת חימום לקראת קריאה

הנושא: צדקה וגמילות חסדים

התלמידים יספרו על צדקה וגמילות חסדים הידועים להם בחיי היום יום

כתיבת סיפור בעקבות סיפור

שיחת חימום לקראת קריאה

הנושא: צדקה וגמילות חסדים

שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מְשִׁירֵי כְּנָסֶת הַגְּדוֹלָה. הוּא הָיָה
אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל
הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים (אבות פרק א משנה ב')

גמילות חסדים כוללת כל דבר שמיטיב עם
הזולת כולל צדקה; היא נלמדת מהפסוק
המפורסם (ויקרא יט, יח): **'וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ
כָּמוֹךְ'**. דוגמאות לגמילות חסדים הן ביקור
חולים, הכנסת אורחים ועוד

צדקה היא נתינת כסף או מזון
וכדומה לנצרכים, והיא נלמדת
מהפסוק (דברים טו, ז-ח): **'כִּי
יְהִי בְךָ אֲבִיוֹן... פָּתַח תִּפְתָּח
אֶת יָדְךָ לוֹ'**.

כתיבת סיפור בעקבות סיפור

הרב מרדכי אליהו מספר על הרב גץ:

"יום אחד, אחרי שהתפלל, ראה הרב גץ אישה בוכה. המתין לה עד שהתרחקה מהכותל, ניגש אליה ושאל:
"מדוע את בוכה? התפילה שלך התקבלה". אמרה לו:
"בעלי חולה, ואין לי מה לאכול ובמה להאכיל אותו". אמר לה:
"ה' שמע את תפילתך ושלח אותי, ואמר לי להגיד לך שתחכי כאן כמה דקות".
חיכתה, והוא הלך לביתו והביא סכום כסף מכספו הפרטי.
אמר לה: "זה משמים נתנו לי לתת לך".
שאלה אותו: "שלך?",
אמר: לא, משמים נתנו לי לתת לך. קחי".
אמרה: "אני אחזיר".
אמר לה: "אם תזרקי לשמים (הרב אליהו מניף ידיו לאוויר בתנועת זריקה, ר"ר) לא יקבלו. קחי".

כתיבת סיפור בעקבות סיפור

שיחה - בעקבות הסיפור

- כיצד מקיים הרב גץ את מצוות גמילות חסדים?
- כיצד אנחנו כילדים יכולים לקיים את מצוות גמילות חסדים?
- כיצד מצליח הרב גץ לשכנע את האישה לקבל צדקה?
- האם הרב גץ אמר לאישה דבר אמת? האם עבר עברה?

כתיבת סיפור בעקבות סיפור

מה אומרת ההלכה?

אף שחובה גדולה לדבר אמת, מכל מקום למען השלום מותר ואף מצווה **לשנות מן האמת** (הרב אליעזר מלמד)

לכתחילה, עדיף כמובן שלא להשתמש בהיתר לשקר, ולכן אם למשל, בא אדם ושאל את חבירו, האם פלוני דיבר עלי דברים רעים, עדיף להטות את השיחה לכיוונים אחרים. אבל אם הוא מתעקש, ודורש לדעת האם דברו עליו דברים רעים, מותר לומר שקר גמור מפני השלום (חפץ חיים הל' רכילות א, ח).

האם הרב גץ עבר עברה?

העשרת השפה

הצגת תכונות המאפיינות את הרב גץ
ובקשה מהתלמידים למצוא סימוכין לכך בסיפור (בדומה לכתבה)

תכונת הרב גץ	הוכחה
יושר	
התחשבות בזולת	
תעוזה	
נחישות	
אמונה ויראת שמיים	

משחק תפקידים

לפני משחק התפקידים נערך דיון באשר
לאפיון הדמויות כפי שעולה מהטקסט
(מראה חיצוני, מעשים/התנהגות,
מחשבות, רגשות, תכונות, יחס דמויות
אחרות)
דוגמא למשחקי תפקידים תוך שימוש
באוצר המילים והביטויים שנלמדו:

- המחזת הסיפור תוך הדגשת דברי הרב
גץ המשכנע את האישה לקבל את הכסף.

.

פעילות כתיבה

הצעה לפעילות כתיבת סיפור

התלמידים יציעו נושאים לכתיבה ולאחר מכן יבחרו נושא לכתיבת סיפור

רעיונות לנושאים לכתיבה:

- ❖ הרב גץ והאישה הענייה
- ❖ קיימתי את מצוות צדקה.
- ❖ קיימתי את מצוות גמילות חסדים
- ❖ סיפור על גמילות חסדים שראיתי או מתוך ספר שקראתי

תהליכי טיוט ושכתוב

המורה יוביל תהליכי טיוט ושכתוב
בהתאם לידע הקודם שנלמד ולמטרות
לקידום הכתיבה.
חשוב לבנות את המחווה יחד עם
התלמידים ולזמן הערכת עמיתים.

מחווון לכתיבת סיפור

תוכן ומבנה

- האם הסיפור מעניין וכולל את הפרטים החשובים של:
- המבנה הסיפורי (פתיחה, אירוע מאתחל, שיא, התרה, סיום)
- האם הסיפור מכיל הרחבות (איכות התוכן)?
- (פרטים על הרקע הסביבה, הדמויות, התרחשות האירועים, מחשבות, רגשות, מניעים ותגובות)
- האם הסיפור לכיד ומקושר?
- (קיימת לכידות רעיונית, הגיונית, רלוונטית, שימוש במילות קישור איזכורים וצייני שיח)

לשון

- האם יש שימוש באוצר מילים מגוון?
- (משפטים ארוכים ומורכבים, דיבור ישיר)
- האם מבנה המשפטים תקין?
- (תקינות מורפולוגית ותחבירית)
- האם יש הקפדה על סימני פיסוק ?
- האם הכתיב תקין ?
- האם כתב היד קריא?
- האם הכתיב תקין ?
- האם כתב היד קריא?

תיאור דמות

רגשות
מחשבות
מעשים

תלקיט המכתבים והסיפורים

אוגדן

תלקיט
דיגיטאלי

- פרסום

הסיפורים יוצגו בסביבה הלימודית או בבית הספר, וכן באתר "הסופרים הצעירים" שבאתר האינטרנט של החמ"ד.

- השתתפות בתחרות "מרוץ הצבי"

כל בית ספר יבחר שני סיפורים להשתתפות בתחרות כתיבת סיפורים "מרוץ הצבי"..

נספחים

זה הרב גץ.

מילים: אבישג זכריה. צופיה לקס לחן: צופיה לקס
עיבוד: ענת קרומבין שירה: ידידיה לקס

- הרב גץ עשה שלום בין אנשים
- וקיבל את כולם בסבר פנים
- מרחוק הגיעו לקבל את עזרתו
- ויצאו שמחים ושלווים מביתו
-
- כשעלה לירושלים הגשים חלום ישן
- והפך לרב הכותל שלליבו יקר
- אנשים מקצוות תבל, עלו להתפלל
- והרב גץ את פניהם קיבל.
-
- זה הרב גץ,
- המשך בשקף הבא

- לרב גץ היו הרבה כובעים
- וכל כובע מספר סיפורים
- על נער גיבור שכבר מילדות
- לחם ועמד על זכות היהדות.
-
- כשגדל כיהודי גאה ואיתן
- העלה לארץ יהודים מהעולם
- יישב את אדמת הגליל הטרשה
- והפך לרב של כל הקהילה הקדושה
-
- זה הרב גץ, זה רב הכותל
- שכל כובע מספר סיפור יוצא דופן
- בבגד לבן, בבגד שחור
- עוסק בקודש וגם בחול.

זה הרב גץ.

מילים: אבישג זכריה. צופיה לקס לחן: צופיה לקס
עיבוד: ענת קרומביין שירה: ידידיה לקס

את מנהרות הכותל חפר וחפר
רצה כל-כך למצוא את כלי המקדש
שער הכהנים ושער קודש הקודשים
התפלל לבניין בית המקדש לעולמים

לכל אחד, מדבר בלשונו
לחכם, לפשוט, ולרב הגדול
אך יותר מהכל, אם תשאלו אותי
הרב גץ הוא חלק מהכותל שלי

לומדים על הרב גץ זצ"ל מתוך כתבה בעיתון "מקור ראשון"

בדד במערכה - רחלי ריף

הרב מאיר יהודה גץ גדל בתוניס, נאבק בנאצים, למד לימודי רבנות ובמקביל עריכת דין בסורבון ונלחם במלחמת ששת הימים לצד בנו שנפל בקרב יומן הכותל הוא היומן האישי של הרב גץ, שבו תיעד בכתב ידו את הנעשה בכותל כמעט שלושים שנים של כתיבה יומיומית, מפורטת לפי תאריכים ושעות, שבה מתאר הרב: את צינור הביוב שהתפוצץ בכותל, את החשמל שקפץ, את האירוע הביטחוני, את התפילות והכנסים, את ביקור הנשיא וראש הממשלה, ועוד ועוד..

תריסר הכרכים של היומן, בכל אחד מהם כ-300 עמודים, מהווים מסמך היסטורי ורוחני מרגש. מגיל צעיר הרב התבלט כדמות כריזמטית ומוכשרת. יפתח נכדו מספר סיפור שמעיד על אישיותו "באחד הימים סבא הבחין שאחד מחבריו נעדר מבית הספר. יום לאחר מכן הוא ראה אותו ברחוב, ושאל מדוע לא הגיע ללימודים. ענה לו החבר – בכל פעם שאני מרים את האצבע כדי לענות על שאלה, המורה אומר לי בצרפתית 'יהודי מלוכלך'. אמר לו סבא – תחזור מחר לבית הספר, ואם המורה יעז לקרוא לך כך שוב, שפוך עליו את הדיו שעל השולחן וברח. אני אחכה לך בחוץ. וכך קרה. רצו שניהם למשרדי הקהילה היהודית, ראש הקהילה הלך איתם לקונסול הצרפתי, ועוד באותו יום המורה פוטר מבית הספר. סבא אמר לחבר – לעולם אל תתבייש בעם שלך, אפילו אם זה מגיע לכדי מסירות נפש".

לומדים על הרב גץ זצ"ל מתוך כתבה בעיתון "מקור ראשון"

בדד במערכה - רחלי ריף

המשך

בנובמבר 1942 הגיעו הגרמנים לצפון אפריקה, והחלו לקחת יהודים לעבודות כפייה. גם את הרב גץ ואת אחיו הגדול לקחו. "באחד הימים הנאצים שפכו את שיירי האוכל שלהם על הרצפה ונהנו לראות את היהודים עטים על האוכל", מספר יפתח. "סבא לא נגע בזה. אחד מהנאצים כיוון את האקדח לראשו ואמר – או שתאכל או שכאן תמצא את יום מותך. סבא עצם את עיניו, אמר שמע ישראל, אך לא שמע ירייה. כשפקח את העיניים ראה את הנאצי נוצר את נשקו ואומר – חבל שאתה שייך לעם היהודי. עם כזו גאווה ומסירות נפש היית צריך להיות שייך לגזע הארי, אלינו. ועזב אותו.

משפחת גץ הייתה המשפחה הראשונה שהגיעה להתגורר בעיר העתיקה. "כל אחד שפנה אליו קיבל מענה בשפתו שלו", אומרת הבת ברוריה. אחד מתושבי הכותל מגדיר אותו כ"עובד הסוציאלי של הכותל", והרב מרדכי אליהו מספר עליו את הסיפור הבא:

"יום אחד, אחרי שהתפלל, ראה הרב גץ אישה בוכה. המתין לה עד שהתרחקה מהכותל, ניגש אליה ושאל: 'מדוע את בוכה? התפילה שלך התקבלה'. אמרה לו – 'בעלי חולה, ואין לי מה לאכול ובמה להאכיל אותו'. אמר לה: 'ה' שמע את תפילתך ושלח אותי, ואמר לי להגיד לך שתחכי כאן כמה דקות'. חיכתה, והוא הלך לביתו והביא סכום כסף מכספו הפרטי. אמר לה – 'זה משמים נתנו לי לתת לך'. שאלה אותו – 'שלך?', אמר: 'לא, משמים נתנו לי לתת לך. קחי'. אמרה – 'אני אחזיר'.

אמר לה – 'אם תזרקי לשמים (הרב אליהו מניף ידיו לאוויר בתנועת זריקה, ר"ר) לא יקבלו. קחי".

לומדים על הרב גץ זצ"ל מתוך כתבה בעיתון "מקור ראשון"

בדד במערכה - רחלי ריף

המשך

הרב גץ היה ממובילי חפירות מנהרות הכותל, התרגש עם כל התקדמות וקיווה שיימצאו ארון הברית וכלי המקדש האבודים. ב-1981 התגלתה בחפירות קשת שהיוותה חלק משער קדום מתקופת בית שני. הרב הוזעק למקום, וכך הוא מתאר ביומנו: ישבתי מוטל חסר אונים כשדמעות רותחות זולגות מעיניי..

"כבר בשנת 1976 סבא רצה לחפור ולחפש את כלי המקדש ואת ארון הברית, והאמין שהדבר יביא לביאת המשיח" הוא קיבל אישור מרשויות המדינה אולם אז החלו ההתנגדויות – של ארכיאולוגים, של ערבים וגם של ראש העירייה טדי קולק, שהדליף את דבר החפירות לתקשורת, והסיפור התפוצץ". וכך כתב הרב

ביומנו: הוא אשר חרדתי. בראש החדשות המשודרות הופיעה ידיעה על גילוי המנהרה, ובצורה דרמטית שיש בה לשלהב את הערבים ולחולל סערה. נצפה בהתפתחויות. ואכן, הרעש התקשורתי, הפוליטי והמדיני הביא להחלטה על הפסקת החפירה באופן זמני.

שבוע לאחר מכן מגיעים ערבים למנהרות הכותל ומנסים לאטום את השער ולפגוע ביהודים השוהים במנהרות. השוטרים שהיו במקום ברחו, והרב גץ נותר במקום, כשמושלכים לעברו בקבוקים וברזלים.

בסופו של דבר הגיעו השוטרים ופינו את הנוכחים. וכך כתב הרב ביומנו: כל הלמות הערבים בתוך המנהרה, הסותמים כנראה בבטון עבה את פנים הקיר, כל צעקה שלהם היא כמדקרת חר בלבי

הפצוע. בכל חריפותה יצאה מפי הצעקה "אלוהים באו גויים בנחלתך, טימאו את היכל קדשך". אך עליי ל התחזק ולא להישבר, כי עליי להמשיך בתפקיד אפילו בדד במערכה
הרב גץ הקים את ישיבת המקובלים בית אל קיבל רק בוגרי צבא והכשיר תלמידי חכמים רבים משפחת גץ הייתה המשפחה הראשונה שהגיעה להתגורר בעיר העתיקה.

לומדים על הרב גץ זצ"ל מתוך כתבה בעיתון "מקור ראשון"

בדד במערכה - רחלי ריף

המשך

הרב היה בעל תודעה ציונית עמוקה ביותר ובנוסף לדקדוק בקיום המצוות ובלימוד התורה היה חוגג את יום העצמאות ויום ירושלים בשיתוף עם תלמידיו וראה בכך ערך גדול. הוא היה רואה את כל מי שלא חגג חלילה כמי שאינו מכיר טובה לבורא עולם וככופר בעיקר.

חוגגים עם הרב גץ
בכותל ביום ירושלים

לוחם על משמרת הקודש - הרב גיץ

מאמר מאת הרב אליעזר מלמד פורסם בעיתון בשבע

<https://www.yeshiva.org.il/midrash/1571> •

קטע מתוך המאמר העוסק בתולדות חייו ובהליכותיו

..עד הגיעו לאותה קהילה לא היה בה תלמוד תורה,
וכשרצה להתחיל ללמד את הילדים, אמרו לו שאינם רוצים
ללמוד.

שאלם הרב: אז מה אתם רוצים לעשות?
ענו לו: לשחק כדורגל.

"בסדר גמור" השיב הרב, "חכו לי מעט". רץ לביתו ושב
לאחר כמה דקות כשהוא לבוש בגדי ספורט ואמר: "בואו
נשחק יחדיו". הילדים התלהבו מהרב הצעיר, ולאחר
המשחק הם כבר רצו ללמוד אתו תורה.

בהצלחה

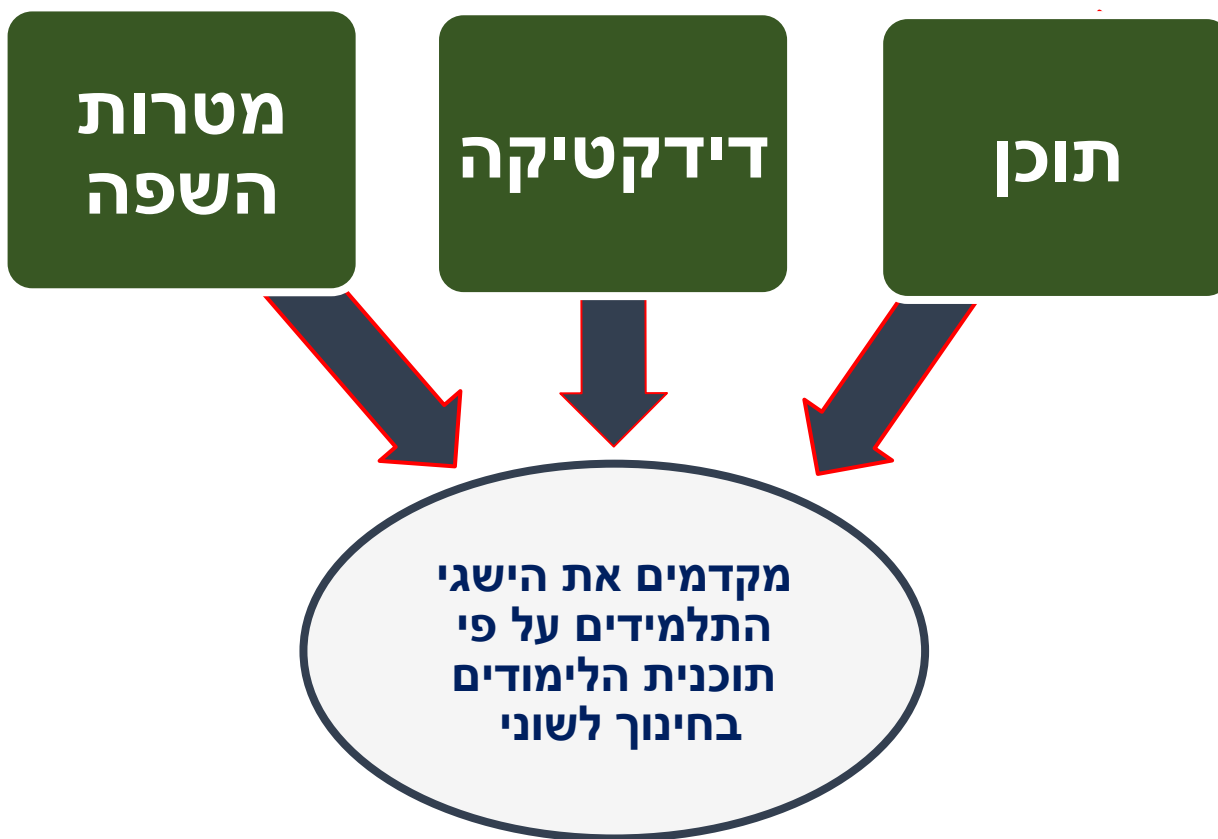

דמות מופת של החמ"ד

הרב גץ זצ"ל

הערכה

ניתוח גוף המכתב

משפט פותח מציג באופן כללי את הנושא או ההמלצה

רקע - פירוט תוכן הפנייה/הסיבה להמלצה

נימוקים להמלצה הכוללים הוכחות/הסברים או דוגמאות

נימוק ראשון

נימוק שני

נימוק שלישי

משפט סיום המציג בקשה/המלצה/ מסקנה.

חתימה – ברכת סיום (בברכה, בכבוד רב), שם המוען וחתימתו.

